

Sygn. akt I C 651/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 listopada 2016 r.

Sąd Rejonowy w Ciechanowie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący SSR Lidia Grzelak

Protokolant st. sekr. sąd. Jolanta Dziki

po rozpoznaniu w dniu 3 listopada 2016 r. w Ciechanowie

na rozprawie

sprawy z powództwa B. D., M. D., A. P., K. P. oraz małoletniego P. P. reprezentowanego przez przedstawicielkę ustawową G. P. - matkę

przeciwko (...) S.A. w W.

o zadośćuczynienie w kwocie po 25000,00 zł

I powództwo B. D. oddala;

II powództwo M. D. oddala;

III powództwo A. P. oddala;

IV powództwo K. P. oddala;

V powództwo P. P. oddala;

VI zasądza od powódki B. D. na rzecz pozwanego (...) S.A. w W. kwotę 4800,00 zł (cztery tysiące osiemset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

VII zasądza od powódki M. D. na rzecz pozwanego (...) S.A. w W. kwotę 4800,00 zł (cztery tysiące osiemset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

VIII zasądza od powódki A. P. na rzecz pozwanego (...) S.A. w W. kwotę 4800,00 zł (cztery tysiące osiemset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

IX zasądza od powoda K. P. na rzecz pozwanego (...) S.A. w W. kwotę 4800,00 zł (cztery tysiące osiemset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

X zasądza od powoda P. P. na rzecz pozwanego (...) S.A. w W. kwotę 4800,00 zł (cztery tysiące osiemset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt I C 651/15

UZASADNIENIE

W dniu 13 kwietnia 2016 r. (data nadania w placówce pocztowej) B. D., M. D., A. P., K. P. i małoletni P. P. reprezentowany przez przedstawicielkę ustawową G. P. – matkę wystąpili do Sądu Okręgowego w Płocku z pozwem przeciwko (...) Spółka Akcyjna w W. o zasądzenie na ich rzecz kwot po 25000,00 zł, tj. łącznie 125000,00 zł tytułem zadośćuczynienia w związku ze śmiercią siostry J. D. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 25 września 2014 r. do dnia zapłaty. Powodowie wnieśli ponadto o zasądzenie od pozwanego na rzecz każdego z nich zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego i opłat skarbowych od pełnomocnictwa. Sprawa ta została zarejestrowana pod sygn. akt I C 790/16.

Postanowieniem z dnia 22 kwietnia 2016 r. Sąd Okręgowy w Płocku wyłączył do odrębnego rozpoznania i rozstrzygnięcia żądanie M. D. przeciwko (...) Spółka Akcyjna w W. o zadośćuczynienie 25000,00 zł, żądanie A. P. przeciwko (...) Spółka Akcyjna w W. o zadośćuczynienie 25000,00 zł, żądanie K. P. przeciwko (...) Spółka Akcyjna w W. o zadośćuczynienie 25000,00 zł oraz żądanie małoletniego P. P. reprezentowanego przez przedstawicielkę ustawową – matkę G. P. przeciwko (...) Spółka Akcyjna w W. o zadośćuczynienie 25000,00 zł.

Sprawy te zostały zarejestrowane odpowiednio pod sygn. akt - I C 828/16 (sprawa z powództwa M. D.), I C 839/16 (sprawa z powództwa P. P.), I C 838/16 (sprawa z powództwa K. P.) i I C 837/16 (sprawa z powództwa A. P.), zaś następnie w każdej z nich Sąd Okręgowy odpowiednio w dniach – 22 kwietnia 2016 r. (I C 790/16), 28 kwietnia 2016 r. (I C 828/16, I C 839/16, I C 838/16) i 9 maja 2016 r. (I C 837/16) wydał postanowienia w których stwierdził swoją niewłaściwość i przekazał je do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Ciechanowie.

Po ich przekazaniu zostały one zarejestrowane w tutejszym Sądzie odpowiednio pod sygn. akt - I C 651/16 – sprawa z powództwa B. D., I C 652/16 – sprawa z powództwa M. D., I C 653/16 – sprawa z powództwa małoletniego P. P. reprezentowanego przez przedstawicielkę ustawową – matkę G. P., I C 654/16 sprawa z powództwa K. P. oraz I C 655/16 sprawy z powództwa A. P..

W dniu 3 listopada 2016 r. tutejszy Sąd w sprawie o sygn. akt I C 651/16 wydał postanowienie w przedmiocie połączenia do wspólnego rozpoznania spraw o sygn. akt - I C 651/16, I C 652/16, I C 653/16, I C 654/16 i I C 655/16 i prowadzenia dalej pod sygn. akt i C 651/16, zakreślając jednocześnie sprawy - I C 652/16, I C 653/16, I C 654/16 i I C 655/16 w repertorium C jako zakończone.

Pozwany (...) Spółka Akcyjna w W. w odpowiedzi na pozwy wniósł o oddalenie powództw i zasądzenie na swoją rzecz od każdego z powodów kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych,

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 20 listopada 2005 r. w C. przy ul. (...) nieletni P. B. będąc w stanie nietrzeźwości kierował samochodem osobowym marki M. (...) o nr rej. (...), powodując wypadek drogowy, wskutek czego w wyniku poniesionych obrażeń poniosła śmierć piesza J. D., zaś inna uczestniczka zdarzenia doznała uszkodzenia ciała, dopuszczając się w ten sposób popełnienia czynu karalnego określonego w art. 177 § 1 i 2 kk, art. 178 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk. Wyrokiem Sądu Rejonowego w Ciechanowie z dnia 23 marca 2006 r. w sprawie o sygn. akt III R Nk 1/06 ustalono, że nieletni P. B. dopuścił się popełnienia w/w czynu karalnego i na mocy art. 6 pkt 10 upn umieszczono nieletniego P. B. w zakładzie poprawczym. (bezsporne).

Prowadzony przez P. B. samochód w dacie zdarzenia komunikacyjnego był objęty ubezpieczeniem od odpowiedzialności cywilnej na podstawie umowy zawartej z (...) Spółka Akcyjna w W. (bezsporne).

W toku postępowania likwidacyjnego prowadzonego przez zakład ubezpieczeń, rodzeństwu zmarłej: B. D., M. D., A. P., K. P. i małoletniemu P. P. odmówiono przyznania wypłaty świadczenia (bezsporne, decyzja z dnia 24 września 2014 r. k. 197).

W chwili śmierci J. D. miała 20 lat, jej rodzeństwo – B. D. - 22 lata, M. D. - 19 lat, K. P. - 14 lat, A. P. - 12 lat, natomiast P. P. - 6 lat. J. D. była młodą, pełną życia i mającą wiele planów na przyszłość dziewczyną. Była uczennicą (...) w (...)

w C. o profilu kucharz małej gastronomii. Kiedy była dzieckiem wraz z siostrami - M. D. i B. D. chodziły razem do tej samej szkoły, wspólnie odrabiały lekcje, bawiły się i spędzały ze sobą czas. Kiedy J. D. dorosła, ich ścieżki się rozeszły. J. – jak to stwierdziła jej matka - „nie spędzała czasu z rodzeństwem, miała swoje koleżanki i swoje towarzystwo”, jak również nie informowała rodzeństwa o swoich planach życiowych, nie zwierzała się ze swoich problemów. Czasem – jak pozostałe starsze siostry - pomagała młodszemu rodzeństwu – K. P., A. P. i P. P. przy odrabianiu pracy domowej. Z punktu widzenia matki, J. traktowała całe rodzeństwo jednakowo. Wspólnie z siostrami, braćmi i matką mieszkała w mieszkaniu w budynku wielorodzinnym. Razem z rodzeństwem pomagała G. P. w prowadzeniu gospodarstwa domowego, wykonując wiele codziennych obowiązków (zeznania powodów A. P. k. 220, M. D. k. 220 - 221, K. P. k. 221, B. D. k. 221, zeznania przedstawicielki ustawowej małoletniego powoda P. P. G. P. - matki k. 221).

O wypadku i przewiezieniu J. D. do (...) szpitala i jej śmierci poinformowała rodzeństwo ich matka G. P.. Na tę wiadomość rodzeństwo zmarłej zareagowało szokiem i niedowierzaniem; niektórym z nich (M. D.) siostra śniła się w nocy. Po jej śmierci rodzeństwo przeżywało stan żałoby; jednakże odejście J. zasadniczo nie wpłynęła na tryb ich codziennego funkcjonowania, szkołę, czy też pracę. W okresie żałoby żadne z rodzeństwa nie brało leków uspokajających, nasennych, ani nie korzystało z pomocy psychologicznej lub psychiatrycznej (zeznania powodów A. P. k. 220, M. D. k. 220 - 221, K. P. k. 221, B. D. k. 221, zeznania przedstawicielki ustawowej małoletniego powoda P. P. G. P. - matki k. 221).

J. D. pochowana jest na (...) cmentarzu komunalnym przy ul. (...). Rodzeństwo odwiedza jej grób kilka razy w miesiącu, często wspomina wspólnie spędzone chwile (zeznania powodów A. P. k. 220, M. D. k. 220 - 221, K. P. k. 221, B. D. k. 221, zeznania przedstawicielki ustawowej małoletniego powoda P. P. G. P. - matki k. 221).

Obecnie rodzeństwo zmarłej, poza M. D. mieszka wspólnie z matką G. P. w mieszkaniu składającym się z kuchni i jednego pokoju. A. P. ma 23 lata, pracuje w branży turystycznej, M. D. ma 30 lat i jest kucharką, K. P. ma 25 lat, jest osobą niepełnosprawną, otrzymuje rentę socjalną, B. D. ma 32 lata, z zawodu jest kucharką, obecnie nie pracuje, zarejestrowana jest jako osoba bezrobotna. B. D. cierpi na nerwicę, której objawy pojawiły się u niej w 2012 r., zaś od 2013 r. leczy się w (...) w (...) w C.. Jest matką małoletniej córki. Jej choroba nie ma związku z wypadkiem i śmiercią siostry J. D. (zeznania powodów A. P. k. 220, M. D. k. 220 - 221, K. P. k. 221, B. D. k. 221, zeznania przedstawicielki ustawowej małoletniego powoda P. P. G. P. - matki k. 221).

Powyższy stan faktyczny był bezsporny, Sąd ustalił go na podstawie zeznań powodów (k. 220 – 221) oraz przedstawicielki ustawowej małoletniego powoda (k. 221), dowodów z dokumentów w aktach sprawy III R Nk 1/06 oraz akt szkody.

Okoliczności sprawy związane ze śmiercią J. D. i postępowaniem przed (...) Spółka Akcyjna w W. nie były sporne, a jednocześnie potwierdzone zostały kserokopią z akta szkody i aktami sprawy karnej.

Ustalenia relacji i więzi, jakie łączyły powodów z ich zmarłą siostrą J. D., a także krzywd i cierpienie jakie po tym doznali, Sąd dokonał na podstawie ich zeznań i zeznań ich matki, a przedstawicielki ustawowej małoletniego powoda P. P.. W tym zakresie Sąd dał im wiarę i nie znalazł podstaw by je kwestionować.

Sąd zważył, co następuje:

Powodowie wnieśli o zasądzenie na ich rzecz zadośćuczynienia w kwotach po 25000,00 zł, za krzywdę w postaci naruszenia dóbr osobistych spowodowanych śmiercią ich siostry J. D..

Zgodnie z art. 446 § 4 kc, Sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Przepis ten, został dodany w ramach nowelizacji kodeksu cywilnego dokonanej ustawą z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw, wszedł w życie 3 sierpnia 2008 r. i wprowadził roszczenie, którego przedmiotem jest uszczerbek niemajątkowy doznany przez najbliższych członków rodziny zmarłego, w następstwie jego śmierci, wskutek uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia. Zadośćuczynienie za krzywdę jest dodatkowym roszczeniem, którego mogą oni żądać obok

odszkodowania, określonego w art. 446 § 3 kc. Kompensacie podlega tu doznana krzywda, a więc w szczególności cierpienie, ból i poczucie osamotnienia po śmierci najbliższego członka rodziny.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntował się pogląd, iż podstawę dochodzenia zadośćuczynienia za krzywdę doznaną przed dniem 3 sierpnia 2008 r. w następstwie naruszenia deliktem dobra osobistego w postaci szczególnej więzi rodzinnej łączącej osobę zainteresowaną ze zmarłym stanowi art. 448 kc w związku z art. 24 § 1 kc (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2010 r. w sprawie III CZP 76/2010, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2010 r. w sprawie IV CSK 307/2009, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 listopada 2010 r. w sprawie II CSK 248/2010). Nowelizacja art. 446 kc polegająca na dodaniu § 4, nie pozbawia najbliższych członków rodziny zmarłego możliwości dochodzenia zadośćuczynienia na podstawie art. 448 kc także w wypadku, gdy czyn niedozwolony popełniony został przed dniem 3 sierpnia 2008 r. Uznaje się, że skutkiem nowelizacji jest możliwość dochodzenia przez nich tego roszczenia obecnie zarówno na podstawie art. 446 § 4 kc, jak i art. 448 kc (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2011r. w sprawie III CZP 32/11).

Zgodnie z art. 448 kc, w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia. Zaś zgodnie z art. 24 § 1 kc ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.

Rodzina jako związek najbliższych osób, które łączy szczególna więź, podlega ochronie prawnej. Dotyczy to odpowiednio ochrony prawa do życia rodzinnego obejmującego istnienie różnego rodzaju więzi rodzinnych. Więź rodzinna odgrywa doniosłą rolę, zapewniając członkom rodziny m.in. poczucie stabilności, wzajemne wsparcie obejmujące sferę materialną i niematerialną oraz gwarantuje wzajemną pomoc w wychowaniu dzieci i zapewnieniu im możliwości kształcenia. Należy zatem przyjąć, że prawo do życia rodzinnego i utrzymywania tego rodzaju więzi stanowi dobro osobiste członków rodziny i podlega ochronie na podstawie art. 23 i 24 kc. Spowodowanie śmierci osoby bliskiej może zatem stanowić naruszenie dóbr osobistych członków jej rodziny i uzasadniać przyznanie im zadośćuczynienia na podstawie art. 448 kc (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2010 r., sygn. akt IV CSK 307/2009).

Uprawniony do dochodzenia roszczeń jest każdy pokrzywdzony skutek naruszenia jego dobra osobistego. Także odpowiedzialność może ponosić każdy podmiot stosunku cywilnoprawnego, jeżeli jest sprawcą naruszenia lub odpowiada za sprawcę; także jednostka organizacyjna. Przepis art. 448 kc nie wskazuje *expressis verbis* zasady odpowiedzialności za krzywdę wyrządzoną naruszeniem dóbr osobistych. Jako dominujący w judykaturze i doktrynie należy uznać pogląd, że pokrzywdzony może żądać kompensaty krzywdy od ponoszącego winę (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2002 r. w sprawie V CKN 1581/00, B. Lewaszkiewicz - Petrykowska „W sprawie wykładni art. 448 kc” - PS 1997, nr 1, s. 6 i n., M. Safjan (w:) K. Pietrzykowski, Komentarz, t. I, 2005, art. 448 kc, nb 12 - 13 oraz A. Szpunar, Zadośćuczynienie..., s. 211 - 212). Wykładnię tę potwierdził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 24 stycznia 2008 r. w sprawie CSK 319/07, uznając zasadność istnienia w ramach reżimu odpowiedzialności deliktowej jednolitych przesłanek żądania zadośćuczynienia i zasądzenia sumy na cel społeczny. Co do ciężaru dowodu pokrzywdzony żądający na podstawie art. 448 kc, kompensaty krzywdy nie musi dowodzić bezprawności naruszenia dobra osobistego. Natomiast na pokrzywdzonym spoczywa ciężar dowodu winy, chociażby w najłżejszej postaci, ponieważ przesłanką zasądzenia zadośćuczynienia pieniężnego za naruszenie dóbr osobistych jest krzywda wyrządzona z winy umyślnej lub nieumyślnej, niekoniecznie skutek rażącego niedbalstwa.

W przedmiotowej sprawie sprawca wypadku został prawomocnie uznany za winnego tego, że będąc w stanie nietrzeźwości kierował samochodem osobowym, a następnie spowodował wypadek drogowy wskutek czego J. D., w wyniku poniesionych obrażeń poniosła śmierć. Nie ulega zatem wątpliwości, że pozwany (...) Spółka Akcyjna w W.

odpowiada, w ramach odpowiedzialności OC sprawcy wypadku, za wszelkie szkody powstałe w związku z ruchem ubezpieczonego pojazdu.

Kwestią zasadniczą zatem w niniejszej sprawie jest rozmiar szkody niemajątkowej - krzywdy doznanej przez powodów wskutek śmierci ich siostry J. D..

Sąd orzekający w niniejszej sprawie podziela stanowisko zaprezentowane w doktrynie i stwierdza, iż przyznanie zadośćuczynienia pieniężnego ma na celu zrekompensowanie krzywdy za naruszenie prawa do życia w rodzinie i bólu spowodowanego utratą najbliższej osoby, a więc złagodzić cierpienia psychiczne wywołane śmiercią osoby najbliższej i pomóc pokrzywdzonemu w dostosowaniu się do zmienionej w związku z tym sytuacji (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 7 lipca 2009 r. w sprawie II AKa 44/09).

Na rozmiar krzywdy, mają wpływ przede wszystkim: wstrząs psychiczny i cierpienia moralne wywołane śmiercią osoby bliskiej, poczucie osamotnienia i pustki po jej śmierci, rodzaj i intensywność więzi łączącej pokrzywdzonego ze zmarłym, rola w rodzinie pełniona przez osobę zmarłą, wystąpienie zaburzeń będących skutkiem śmierci osoby bliskiej (np. depresji, lęku), stopień w jakim pokrzywdzony będzie umiał odnaleźć się w nowej rzeczywistości i zdolność do jej zaakceptowania, wiek pokrzywdzonego (Sąd Najwyższy w wyroku z 3 czerwca 2011 r. w sprawie III CSK 279/10, wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 16 października 2012 r. w sprawie I ACa 435/12).

Niewątpliwie krzywdę doznaną w wyniku śmierci osoby bliskiej jest bardzo trudno ocenić i wyrazić w formie pieniężnej. Każdy przypadek powinien być traktowany indywidualnie z uwzględnieniem wszystkich okoliczności sprawy, przy czym ocena ta powinna opierać się na kryteriach obiektywnych, a nie na wyłącznie subiektywnych odczuciach pokrzywdzonego. Należy przy tym zaznaczyć, że zasądzane zadośćuczynienie jest odzwierciedleniem w formie pieniężnej rozmiaru krzywdy, która (jak słusznie wskazuje się w literaturze i orzecznictwie), nie zależy od statusu materialnego pokrzywdzonego. Przyznana kwota zadośćuczynienia nie może prowadzić do wzbogacenia się osoby uprawnionej, nie może jednak pozbawiać zadośćuczynienia jego zasadniczej funkcji kompensacyjnej i eliminować innych czynników kształtujących jego rozmiar np. ciężaru gatunkowego naruszonego dobra (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 września 2002 r. w sprawie IV CKN 1266/00, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 czerwca 2011 r. w sprawie III CSK 279/10, wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 14 kwietnia 2010 r. w sprawie I ACa 178/10). Ponadto warto przytoczyć treść wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 12 września 2014 r. w sprawie I ACa 298/14, w uzasadnieniu którego Sąd podkreślił, że nie może być akceptowana sytuacja, w której podobnie jak te najwyżej cennie wartości, pozostające pod ochroną art. 445§ 1 kc, będą w wymiarze finansowym kompensowane same tylko przeżycia psychiczne będące następstwem śmierci osoby bliskiej. Nie ujmując im rangi, ani prawa domagania się stosownej kompensaty, która powinna złagodzić te ujemne doznania związane z procesem żałoby, w późniejszym zaś okresie poczuciem smutku, pustki, tęsknoty, osamotnienia, trzeba ocenić, że w normalnym toku zdarzeń z czasem ulegają one osłabieniu, a dotknięty nimi bliski osoby zmarłej po przeżytej żałobie adaptuje się do zmienionych warunków życia.

Naruszenie prawa do życia w rodzinie stanowi dalece większą dolegliwość psychiczną dla członka rodziny zmarłego, niż w przypadku innych dóbr, a jej skutki rozciągają się na całe życie osób bliskich, tym bardziej, że utrata osoby bliskiej ma zawsze charakter nieodwracalny. Niewątpliwie nagła i nieoczekiwana śmierć siostry spowodowała u powodów zmianę ich emocjonalności oraz – w pierwszej fazie żałoby - osłabienie przeżywania pozytywnych uczuć. Każdy z rodzeństwa przeżywał smutek, żal, odczuwał stratę po śmierci siostry. Mimo to żadne z nich nie przyjmowało leków w postaci chociażby - tabletek nasennych, czy środków uspokajających, jak również nie korzystało z pomocy psychologa czy psychiatry. Z przanalizowanego przez Sąd stanu faktycznego wynika, że relacje między rodzeństwem, a J. D. przed jej śmiercią nie były zbyt silne. Młoda kobieta miała swoich znajomych, z którymi spędzała czas wolny, to z nimi dzieliła się swoimi radościami i zmartwieniami. Żadnemu z rodzeństwa nie zwierzała się i nie informowała o planach na przyszłość. Nie można również powiedzieć, że z którymś z rodzeństwa utrzymywała silniejsze więzi, niż z innymi. Zdaniem samej matki powodów – „J. traktowała rodzeństwo jednakowo”. Niewątpliwie była osobą pomocną – czy to w obowiązkach domowych, czy podczas pomocy w obrabianiu lekcji z młodszym rodzeństwem, jednakże nie wyróżniała się przy tym szczególnie wyjątkowo na tle innych dzieci G. P.. Każde z nich miało w domu ustalone

obowiązki domowe, które zobligowani byli wykonywać, jak też, tak jak wskazał powód K. P. – każda ze starszych siostr pomagała młodszemu rodzeństwu w odrabianiu lekcji. Być może z powodu tej „umiarkowanej” więzi siostrzanej powodowie szybko wyszli ze stanu żałoby. Natomiast mając na uwadze, że zdarzenie w którego następstwie śmierć poniosła J. D. miało miejsce ponad 11 lat temu, to w ocenie Sądu jej rodzeństwo dostosowało się już do zmienionej w związku z tym faktem rzeczywistości i ją zaakceptowało. Każde z nich, wskutek upływu czasu, poukładało sobie życie na nowo. Niektóre siostry pracują, niektóre założyły własne rodziny, mają dzieci, niektórzy jeszcze się uczą. Po śmierci J. D. jej siostra B. D. zachowała na nerwicę, jednakże jak sama wskazała, choroba ta nie jest związana ze śmiercią siostry.

Niewątpliwie powodowie w dalszym ciągu odczuwają żal, co jest naturalnym uczuciem po śmierci osoby bliskiej, ale nie oznacza to, że zaszyły szczególne okoliczności, wyczerpujące dyspozycję art. 448 kc w zw. z art. 24 § 1 kc. Należy wyraźnie podkreślić, iż Sąd nie kwestionuje tego, iż powodowie odczuwali smutek i pustkę po stracie siostry. Emocje tj.: niedowierzanie, smutek, czy też żal, a na końcu akceptacja straty są charakterystyczne dla etapów przeżywania żałoby. Są to naturalne reakcje, które muszą wystąpić, żeby uporać się i pogodzić ze stratą. Powszechnie wiadomym jest i nie wymaga to szerszego uzasadnienia, że "czas leczy rany". Trzeba mieć na uwadze, że uczucie straty po osobie bliskiej jest nierozzerwalnym elementem ludzkiego życia. Każdy człowiek musi radzić sobie z takimi sytuacjami, gdyż nie można ich uniknąć. Zdaniem zaś Sądu, okres żałoby po śmierci J. D. został przez każde z rodzeństwa przeżyty i zakończony. Powodowie pogodzili się z jej śmiercią, serdecznie i często ją wspominają, często odwiedzają jej grób, ten etap w ich życiu został już zamknięty. Zdaniem Sądu brak jest dowodów na to by dziś, po ponad 11 latach od śmierci siostry, mamy po stronie powodów do czynienia z ciężkim poczuciem krzywdy lub żalu, wykraczającym poza klasyczne, normalne przejawy smutku po stracie osoby bliskiej.

W ocenie Sądu wywiedzione z art. 448 kc, roszczenia powodów o zapłatę stosownego zadośćuczynienia za śmierć osoby najbliższej – siostry jako bezzasadne nie zasługiwało na uwzględnienie i w związku z tym należało je oddalić o czym orzeczono w pkt I, II, III, IV i V wyroku.

Orzekając o kosztach procesu w pkt VI, VII, VIII, IX i X wyroku, Sąd oparł się o zasadę odpowiedzialności za wynik postępowania określoną w art. 98 kpc, zgodnie, z którą strona przegrywająca winna zwrócić koszty procesu stronie wygrywającej proces. Każdy z powodów przegrał w całości, a zatem powinni on zwrócić pozwanemu zakładowi ubezpieczeń wszystkie poniesione przez niego, a niezbędne koszty procesu. Połączenie niniejszych spraw do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia nastąpiło w trybie art. 219 kpc ze względów ekonomii procesowej i miało wyłącznie charakter techniczny. Przedmiotem rozpoznania w dalszym ciągu było pięć spraw oddzielnie zainicjowanych przez każdego z powodów. W takiej sytuacji koszty procesu powinny zostać ustalone odrębnie w stosunku do każdej z połączonych spraw. Z tych też względów Sąd przyznał pozwanemu należne mu koszty procesu - zasądzając je od każdego z powodów oddzielnie. Na koszty te złożyły się tylko i wyłącznie koszty zastępstwa procesowego w kwocie 4800,00 zł (x 5), ustalone stosownie do przepisu § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.